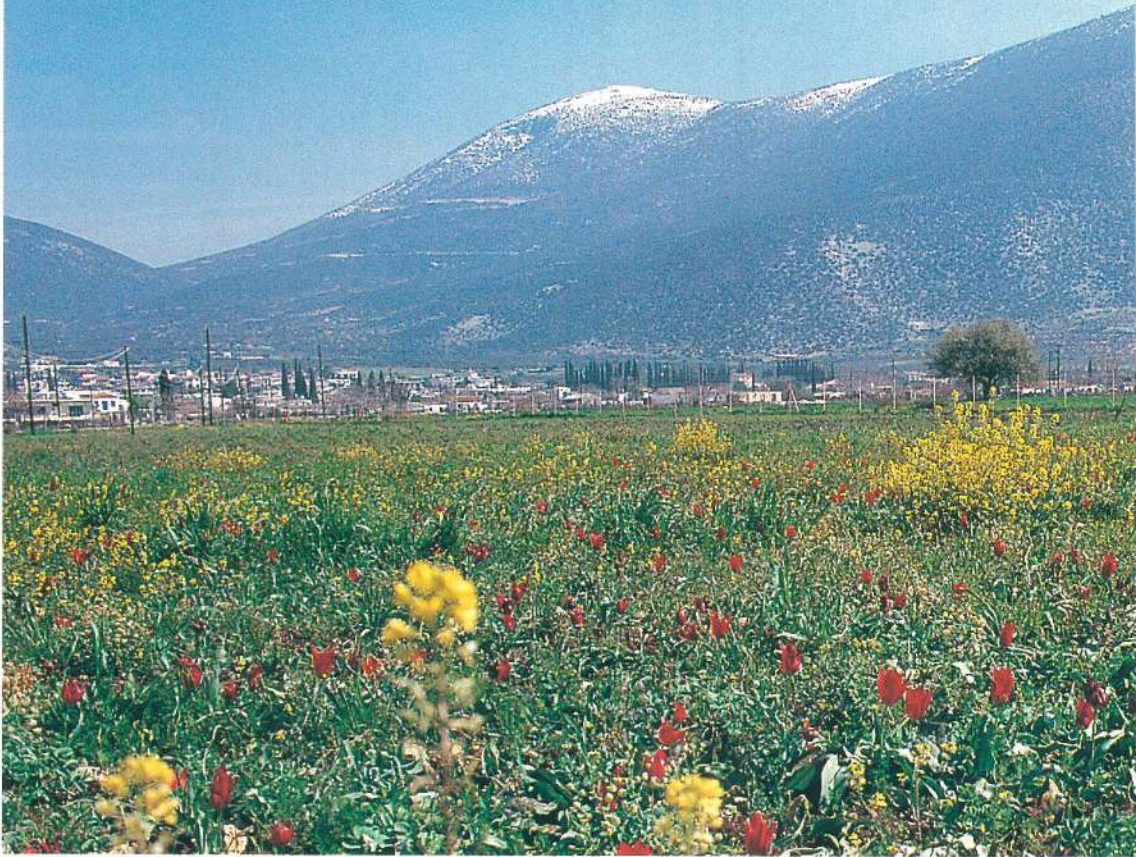
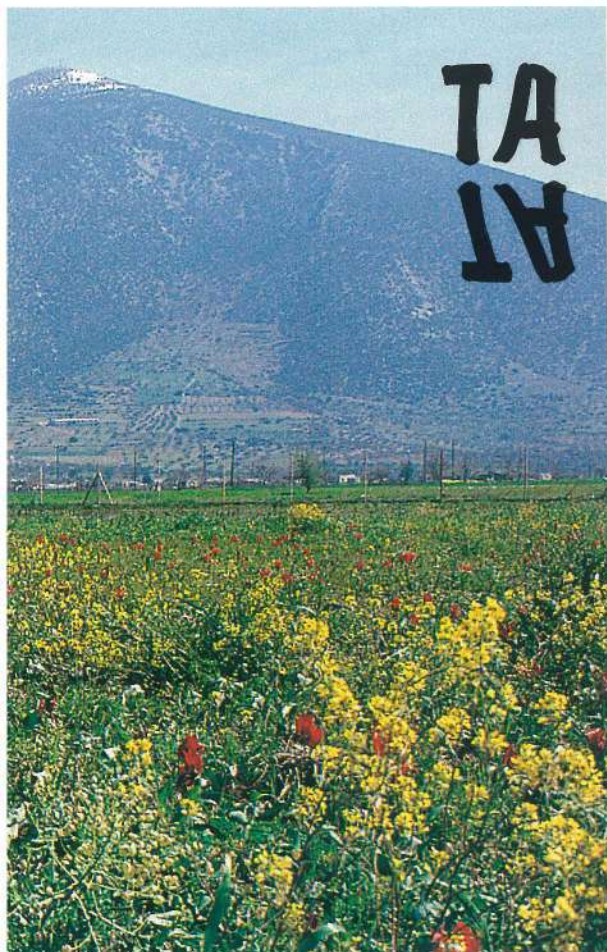

Ανθισμένο λιβάδι με τουλίπες. Στο βάθος διακρίνεται χιονισμένο το όρος Λίδυμο.

ΤΑ ΔΙΔΥΜΑ ΤΗ ΔΙΔΥΜΗ

▷ Τμήμα του χάρτη "Πελοπόννησος"
των Road Editions

"**Δίδυμοι**" ή "**Δίδυμα**", όπως τελικά επικράτησε, είναι το πρώτο χωριό που συναντά ο ταξιδιώτης μετά τις πολλές στροφές του όρους "**Δίδυμον**". Είναι το μεγαλύτερο χωριό της κοινότητας Διδύμων - της μεγαλύτερης σε έκταση κοινότητας του νομού Αργολίδος - που περιλαμβάνει ακόμα τους οικισμούς Λουκαίτι, Ράδος, Πελεή και Σαλάντι. Η πρώτη εικόνα θυμίζει έντονα το στίχο του Σεφέρη "Ο τόπος μας είναι κλειστός, όλο βουνά που έχουν σκεπή τον χαμηλό ουρανό μέρα και νύχτα".

Οι αναφορές για τα Δίδυμα ξεκινούν από τα προϊστορικά χρόνια, συνεχίζουν στα κλασσικά και στην βυζαντινή περίοδο.

Οι μόνιμοι κάτοικοι δεν ξεπερνούν τους 1500. Είναι φιλόξενοι και ανοιχτοί στους επισκέπτες

και, παρόλο που χαρακτηρίζονται τοπικιστές, δεν παύουν να δέχονται και να εντάσσουν στην κοινωνία τους κάθε άνθρωπο, χωρίς καμιά διάκριση. Το τοπίο εναλλάσσεται ανάμεσα στο λιτό και πετρώδες του όρους Δίδυμο, στις χρωματικές ποικιλίες του κάμπου με χαρακτηριστική την άγρια τουλίπα και στα καταγάλανα και πεντακάθαρα νερά της θάλασσας του Σαλαντιού.

Το ιδιαίτερο στίγμα του τοπίου δίνουν οι δύο Σπηλιές, "**δολίνες**" κατά την επιστημονική ορολογία. Η μια στην πλαγιά του βουνού και η άλλη στους πρόποδες.

Τα τελευταία χρόνια ο τόπος μας αναπτύσσεται και ομορφαίνει. Εμείς προσπαθούμε να αναδείξουμε τις φυσικές του χάρες, αξιοποιούμε τους αρχαιολογικούς χώρους (Μονή Αυγού-Βυζαντινό μοναστήρι), προστατεύουμε το περιβάλλον. Παράλληλα, όμως δίνουμε έμφαση σε αναπτυξιακές δραστηριότητες, γιατί σκοπός μας είναι αφ' ενός οι νέοι να παραμείνουν στον τόπο τους και αφ' ετέρου να επιστρέψουν όσοι έχουν απομακρυνθεί.

Σήμερα, δυστυχώς, η κοινότητά μας τελεί υπό κατάργηση. Η πορεία ανάπτυξης τίθεται σε αμφισβήτηση. Συνεπώς, είναι περισσότερο από κάθε άλλη φορά αναγκαίο να προβάλουμε τον τόπο μας και με κάθε τρόπο να κάνουμε αισθητή την παρουσία του.

Στα πλαίσια αυτού του στόχου το Κοινοτικό Συμβούλιο Διδύμων αποφάσισε να περιληφθεί αυτή η εργασία στο αξιόλογο περιοδικό ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ.

Πιστεύουμε, πως αυτή η προσπάθεια θα αποτελέσει ένα ακόμα βήμα στην επίτευξη των στόχων μας.

**Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Διδύμων
Αντώνης Μαλτέζος**

Το κάλλος του Αρχαίου Θεάτρου της Επιδαύρου εξακολουθεί να συνοδεύει τις σκέψεις μας, καθώς παίρνουμε τον δρόμο προς την Ερμιονίδα. Προορισμός μας σήμερα είναι μια άλλη γωνιά της Αργολικής γης, το χωριό **Δίδυμα**. Ήσυχος επαρχιακός δρόμος με αλλεπάλληλες στροφές, μας επιβάλλει να διατηρούμε χαμηλή ταχύτητα, να απολαμβάνουμε την Ανοιξιάτικη φύση γύρω μας. Μέσα σε λίγη ώρα καλύπτουμε τα 30 περίπου χιλιόμετρα της διαδρομής, ανηφορίζουμε προς την κορυφή του όρους

"Δίδυμο".

Ένας στρογγυλός βραχώδης κρατήρας ανοίγει ξαφνικά σαν τεράστια χοάνη στην πλαγιά του βουνού, ανατολικά του δρόμου. Σιγά-σιγά αρχίζει να ξεπροβάλλει η μικρή αλλά εύφορη κοιλάδα του χωριού των Διδύμων. Γύρω της βουνά και στο βάθος του ορίζοντα το γαλάζιο της θάλασσας, που δείχνει να 'ναι τόσο απόμακρη από δω πάνω.

Πάνω απ' τα κεφάλια μας υψώνονται οι κορυφές του Δίδυμου όρους Κονί και

Μικρό και Μεγάλο Σπήλαιο. Σε πρώτο πλάνο το χείλος του Μικρού Σπηλαίου.

Μεγαλοβούνι. Σχεδόν ισοϋψείς (775 και 789 μέτρα) και ομοιόμορφες, αφιερωμένες από την αρχαιότητα στους Διόσκουρους Κάστορα και Πολυδεύκη, εξακολουθούν μέχρι σήμερα να είναι άγρυπνοι φύλακες του τόπου και του χωριού των Διδύμων. Σ' αυτές τις δύο κορυφές οφείλεται η ονομασία τόσο του αρχαίου όσο και του σημερινού χωριού. Αναφέρει ο Πausanias σχετικά: "... χωρίον δε έτερον ο Δίδυμος ονομάζουσι... ενταύθα έστι μεν ιερόν Απόλλωνος, έστι δε Ποσειδώνος, επί δε

αυτοίς Δήμητρος, αγάλματα δε ορθά λίθου λευκού".

Μια λίθινη επιγραφή του 2ου π.Χ. αιώνα, τέσσερις δηλαδή αιώνες πριν την περιγραφή του Pausanias, μας παραπέμπει στην ονομασία **Διδυμία**. Η Διδυμία ήταν μια μικρή πόλη για την οποία έριζαν οι τότε μεγαλοπόλεις της περιοχής, Επίδαυρος και Ερμιόνη. Η Διδυμία τοποθετείται από τους ιστορικούς μεταξύ των συνόρων των δύο τότε πόλεων και ταυτίζεται με το σημερινό χωριό Δίδυμα.

Σύμφωνα με μια παράδοση οι πρώτοι κάτοικοι που κατοίκησαν εκεί ήταν δίδυμοι, ενώ μια άλλη παράδοση υποστηρίζει, πως η πρώτη γυναίκα που γέννησε στο χωριό, έκανε δίδυμα. Όλοι οι μύθοι βέβαια οδηγούν τελικά στο αρχαίο Ελληνικό όνομα του βουνού "Δίδυμον όρος".

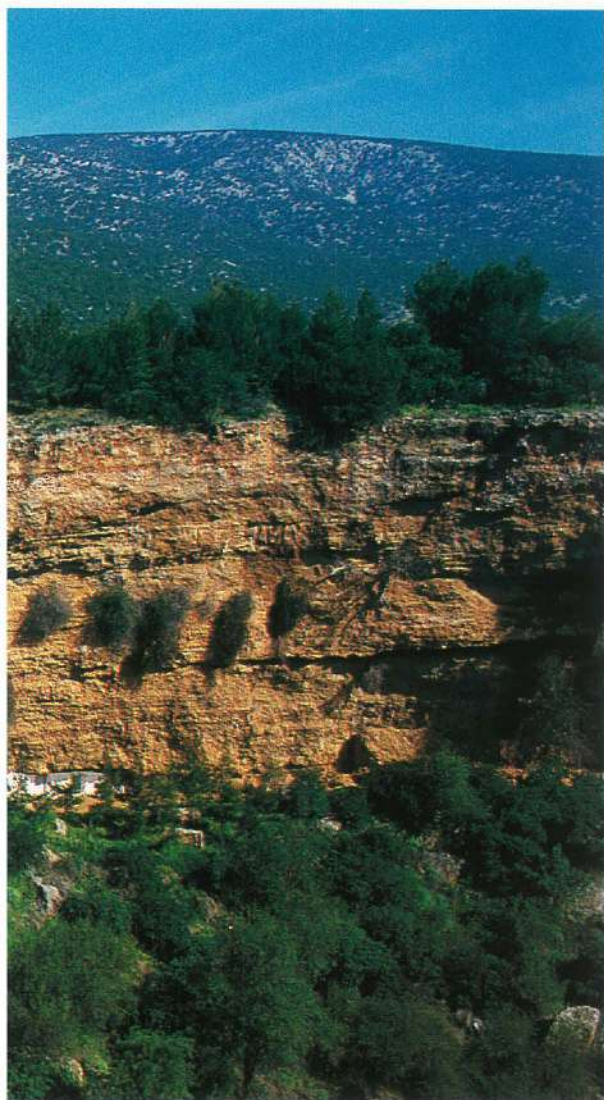
Κατεβαίνοντας τις πλαγιές του φτάνουμε στο ύψος του χωριού. Βορειοδυτικά του νέου περιφερειακού δρόμου αντικρίζουμε τον μεγάλο κρατήρα, που οι κάτοικοι των Διδύμων ονομάζουν "**Μεγάλη Σπηλιά**". Μια χειροποίητη πινακίδα μας δείχνει την κατεύθυνση για τη Μεγάλη Σπηλιά. Τα γράμματά της είναι μισοσβησμένα λες και θέλει να κρατήσει μυστικό τον δρόμο για τους αμήτους.

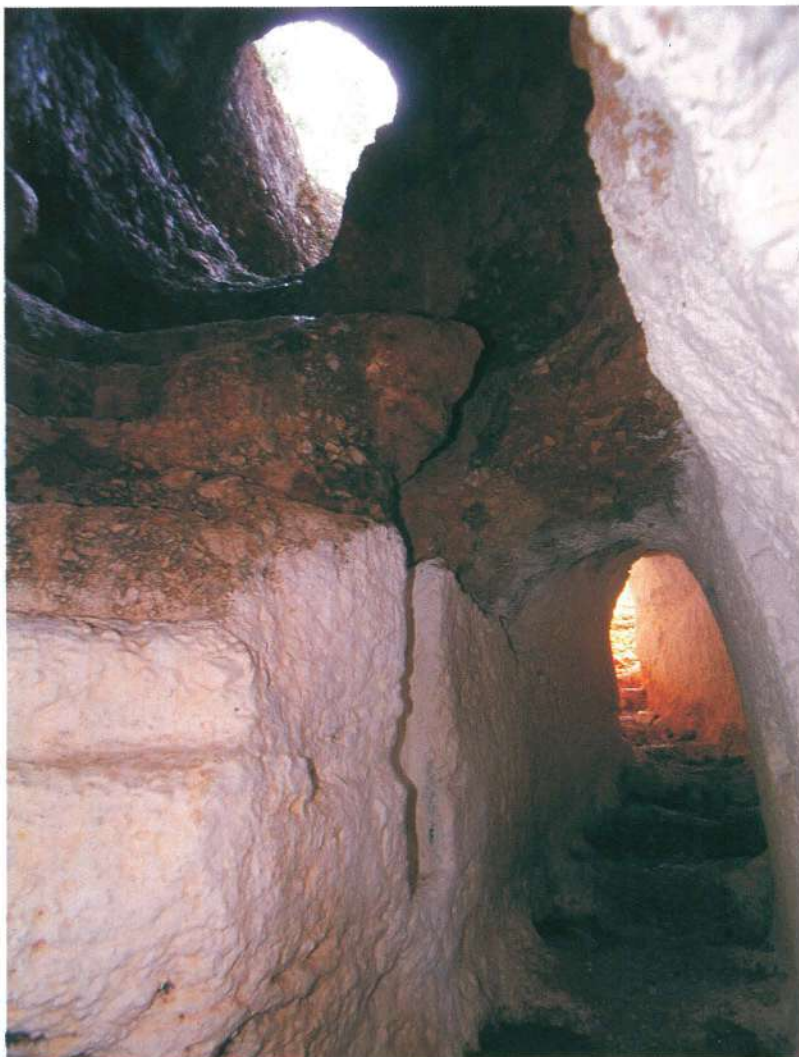
Ξεκινάμε για την Μεγάλη Σπηλιά μπαίνοντας στον χωματόδρομο του ελαιώνα, όταν ξαφνικά ο Βαγγέλης φρενάρει απότομα σηκώνοντας σύννεφα σκόνης.

-Δες δεξιά, μου λέει.

Καθώς διαλύεται η σκόνη ένα παράξενο βαθύλωμα αρχίζει να ξεπροβάλλει στο έδαφος. Φτάνουμε κοντά και με έκπληξη αντικρίζουμε λαξευμένα στην πέτρα σκαλοπάτια να κατηφορίζουν στα...έγκατα της γης. Ένα απρόσμενο τούνελ σχηματίζεται μπροστά μας, χωρίς δεύτερη σκέψη σκύβουμε τα κεφάλια και μπαίνουμε μέσα του. Γρήγορα τα μάτια συνηθίζουν στο μισόφωτο, κάποια ανοίγματα στην οροφή αφήνουν να εισχωρεί αρκετό φως. Τα σκαλοπάτια είναι λεία κάτω από τα πόδια μας, πιανόμαστε απ' τα τοιχώματα για να μην γλιστρήσουμε.

Πολύ γρήγορα η έκπληξη μετατρέπεται σε συγκίνηση, όταν στο τέλος του διαδρόμου μια πέτρινη κλίμακα μας βγάζει στο ξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου.

Λαξευτές υπόγειες σκάλες οδηγούν στο κέντρο του Μικρού Σπηλαιού.

Η μικρή πόρτα του μας αναγκάζει να σκύψουμε ευλαβικά και να υποκλιθούμε στην τοιχογραφία του έφιππου Αγίου, ακριβώς όπως, πολλά χρόνια πριν από μας, έκαναν ο Δημήτριος Παλαιολόγος και ο Θωμάς Βερονέζι. Παλιές επιγραφές, χαραγμένες στις τοιχογραφίες του Αϊ-Γιώργη αποδεικνύουν αδιάψευστα το ιστορικό γεγονός αυτών των επισκέψεων: "1486 HIC FUIT TOMA VERONEZI"

Ξαναπαίρνουμε τον δρόμο για την "Μεγάλη Σπηλιά". Ένα χιλιόμετρο πιο πέρα μας εντυπωσιάζει με το τεράστιο άνοιγμά της. Τόσο η μικρή όσο και η μεγάλη σπηλιά

οφείλουν τον σχηματισμό τους σε παλιές καθιζήσεις του εδάφους.

Στο σημείο αυτό μάλιστα βρέθηκαν ίχνη ανθρώπινης παρουσίας από την Ύστερη Νεολιθική εποχή (4,000 - 2,800 χρόνια π. Χ.). Τα σπήλαια αυτά χρησίμευαν στους πρώτους κατοίκους της περιοχής των Διδύμων ως τόποι λατρείας και ως κρησφύγετα από τα στοιχεία της φύσης και τους διάφορους ανεπιθύμητους εισβολείς. Αποδεικτικά στοιχεία της ανθρώπινης παρουσίας στην περιοχή είναι τα λίθινα εργαλεία και τα θραύσματα αγγείων που βρέθηκαν εδώ. Από την περίοδο της εποχής

Εσωτερικό πλάνο του παρεκκλησίου Αγίου Γεωργίου, που βρίσκεται μέσα στη Μικρή Σπηλιά των Διδύμων. Διακρίνεται δεξιά πάνω από το Ιερό η σπηλιά η οποία αποτελεί και το κύριο τμήμα του ναού.

του Χαλκού(2,800 - 1,100 π.Χ.) ανακαλύφθηκαν ελάχιστα ευρήματα. Ίσως κάποιοι γεωλογικοί λόγοι ή επιδρομές να ανάγκασαν τους κατοίκους των διδύμων να απο-μακρυνθούν πρόσκαιρα από τον τόπο τους. Η Κλασική Εποχή όμως (5ος - 4ος αιώνας π. Χ.) αποτελεί περίοδο ακμής για την περιοχή.

Η Μεγάλη Σπηλιά έπαιξε κι άλλον ένα σημαντικό ρόλο στα πολιτικά πράγματα της περιοχής, αφού εχρησίμευε και ως φυλακή "αντιφρονούντων" κατά τα χρόνια της κατοχής.

Βυζαντινές τοιχογραφίες που φέρνουν εγχάρακτα σημάδια της επίσκεψης του Παλαιολόγου στην περιοχή (εκκλησία Αγίου Γεωργίου).

Η είσοδος του Μεγάλου Σπηλαίου στο οποίο βρέθηκαν ευρήματα παλαιολιθικής εποχής.

ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΔΥΜΩΝ

Αφήνουμε την Σπηλιά και κατηφορίζουμε στο χωριό των Διδύμων. Φαίνεται όμως, πως οι υπόγειες στοές και τα τούνελ μας ακολουθούν και στο κέντρο του χωριού.

-Σκάβαμε για να θεμελιώσουμε το νέο κοινοτικό κτίριο, μας λέει ο Πρόεδρος της Κοινότητας, κ. **Αντώνης Μαλτέζος**. Σ' ένα σημείο της εκσκαφής αποκαλύφθηκε ένα μεγάλο υπόγειο τούνελ, που είναι άγνωστο ακόμα που καταλήγει.

Στεκόμαστε πάνω από την πρόχειρη ξύλινη σκάλα, που εισχωρεί στον ανεξερεύνητο αυτό λαβύρινθο κάτω από το κέντρο του χωριού.

Κατεβαίνουμε διστακτικά μερικά σκαλοπάτια. Πυκνό σκοτάδι, κάθε απόπειρα φωτογράφισης είναι αδύνατη.

-Βρε παιδιά, στον Άδη πάτε; ακούγεται μια φωνή πάνω απ' τα κεφάλια μας.

Πριν πραγματοποιηθεί στ' αλήθεια αυτό το χαριτολόγημα του κατοίκου των Διδύμων, αποφασίζουμε να επιστρέψουμε.

Και σκέφτομαι, πως αυτή, η χάριν αστεϊσμού, αναφορά στον Άδη δεν είναι άσχετη με τις ιστορικές παραδόσεις των κατοίκων της περιοχής. Ήταν μια παλιά

συνήθεια των αρχαίων κατοίκων της Ερμιόνης, να τελούν κάθε χρόνο μια εορτή κατάβασης στον Άδη. Μια συγκεκριμένη εποχή του έτους λοιπόν οι μύστες κατέβαιναν κάτω από την επιφάνεια της γης ακολουθώντας υπόγειους δαιδαλώδεις διαδρόμους. Μ' αυτό τον τρόπο έρχονταν σε στενότερη επαφή με την γη, επιδιώκοντας να την εξεμμενίσουν για να τους δώσει μεγάλη σοδειά.

Ένας άλλος λόγος που κατέβαιναν στα έγκατα της γης ήταν να ανακαλύψουν τον υπόγειο ήλιο που φώτιζε τον κόσμο των νεκρών. Όποιος βέβαια έκανε το λάθος να παρεκκλίνει από την πομπή, αντιμετώπιζε τον κίνδυνο να χαθεί μέσα στις δαιδαλώδεις στοές και να μείνει για πάντα στον κάτω κόσμο. Η σχέση πάντως των υπόγειων στοών με χθόνιες θεότητες ενισχύεται και από την εύρεση εντοιχισμένου κίονα λίγο πιο πέρα στο ξωκκλήσι της Αγίας Μαρίνας. Στον κίονα αυτό αναγράφεται προσφορά για την θεά Δήμητρα που ήταν χθόνια θεότητα.

Ίσως μια μελλοντική συστηματική ανασκαφή στον χώρο των υπόγειων στοών, θα απεκαλύπτε ένα μέρος των μουσικών τους,

Οι νέοι της Κοινότητας επιδεικνύουν το ταλέντο τους παίρνοντας μέρος στις γαϊδουρομαχίες

Και οι γιορτές όμως των σημερινών Διδυμιωτών είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την Γη και τους καρπούς της.

Κάθε Άνοιξη, ανάμεσα στον Μάρτη και τον Απρίλη, ανθίζει στην γη των Διδύμων η αυτόχθονη τουλίπα. Το κόκκινο χρώμα της και πιο σπάνια το κίτρινο-ξεπροβάλλει μέσα απ' τα καταπράσινα στάχυα δημιουργώντας ένα απέραντο χαλί εκπληκτικής ομορφιάς. Αρχίζουν τότε οι εκδηλώσεις χαράς στα Δίδυμα με χορούς, αμφιέσεις αλλά και... γαϊδουροδρομίες. Όσον αφορά τις τουλίπες, η παράδοση του χωριού αναφέρει, ότι από τα Δίδυμα ξεκίνησε η ανάπτυξη της καλλιέργειας της τουλίπας στην Ολλανδία.

Ήταν τον 16ο και 17ο αιώνα, όταν Ολλανδοί περιηγητές που βρέθηκαν στα Δίδυμα, πήραν μαζί τους βολβούς και τους μετέφεραν στην Ολλανδία. Άλλωστε την εποχή εκείνη η τουλίπα θεωρείτο ένα από τα πιο περιζήτητα λουλούδια στην Ευρώπη και δεν ήταν σπάνιο, οι πλούσιοι της εποχής να καταβάλλουν τεράστια ποσά προκειμένου να γίνουν κάτοχοι ενός και μόνου βολβού.

Η σπανιότητα λοιπόν της άγριας τουλίπας που φύεται στον κάμπο των Διδύμων αλλά και η ανάγκη για επικοινωνία της περιοχής της Ερμιονίδας που μέχρι το 1952 ήταν απομονωμένη οδικώς από την υπόλοιπη Αργολίδα ήταν οι δύο βασικοί λόγοι που οδήγησαν στην καθιέρωση της **Γιορτής της Τουλίπας**.

Η πρωτοβουλία ανήκε στον Πρόεδρο της Περιηγητικής Λέσχης Σπετσών, οδοντίατρο κ. **Ανδρέα Σαμψών**.

Οι τότε φορείς της περιοχής υποδέχθηκαν με ενθουσιασμό την πρόταση του γιατρού κι έτσι από το 1960 θεσμοθετήθηκε κάθε Άνοιξη η Γιορτή της Τουλίπας των Διδύμων. Στην διοργάνωση των εκδηλώσεων πρωτοστατεί ο "Πολιτιστικός Σύλλογος Διδύμων", που αποδεικνύει στην πράξη, ότι οι ανθρωπίνες δραστηριότητες μπορούν θαυμάσια να συνυπάρχουν με την προστασία της φύσης. Η γιορτή έχει έντονα στοιχεία θρησκευτικού πανηγυριού, ενώ κυριαρχούν τα ακούσματα της δημοτικής μουσικής.

Από τις πιο ευχάριστες νότες της εκδήλωσης είναι οι όμορφες ενδυμασίες με θέμα την τουλίπα, που φορούν τα μικρά παιδιά του χωριού.

Κι όταν πέφτει το βράδυ, αρχίζει στα Δίδυμα το μεγάλο γλέντι με ελληνική παραδοσιακή μουσική, άφθονο κόκκινο χύμα κρασί και ψητό γουρουνόπουλο.

Η "**Ξεχασμένη**" αυτή περιοχή της Αργολίδας κρύβει μέσα της ανεκτίμητους θησαυρούς, που μας περιμένουν να τους ανακαλύψουμε.

Ο μικρός Κώστας περήφανος κρατά στα χέρια του φρεσκοκομμένα άνηθ άγριας τουλίπας.

Πανοραμική άποψη του φαραγγιού του Ράδου με φόντο το Κόλπο των Ιρίων.

ΤΕΡΑ ΠΡΟΝΗ ΑΥΓΟΥ

Η ονομασία "Αυγό" που συναντάται σε λάφους της ανατολικής περιοχής της Αργολίδας, μας παραπέμπει στην Ορφική κοσμογονία, στην άρρηκτη συνέχεια των μύθων από την αρχαιότητα ως σήμερα. Οι κάτοικοι της περιοχής δίνουν την δική τους ερμηνεία στη λέξη "Αυγό", ερμηνεύοντάς την ως "γυμνή κορυφή", όπως άλλωστε επισημαίνεται στο **"Οδοπορικό στον τόπο και χρόνο"** της κοινότητας Διδύμων.

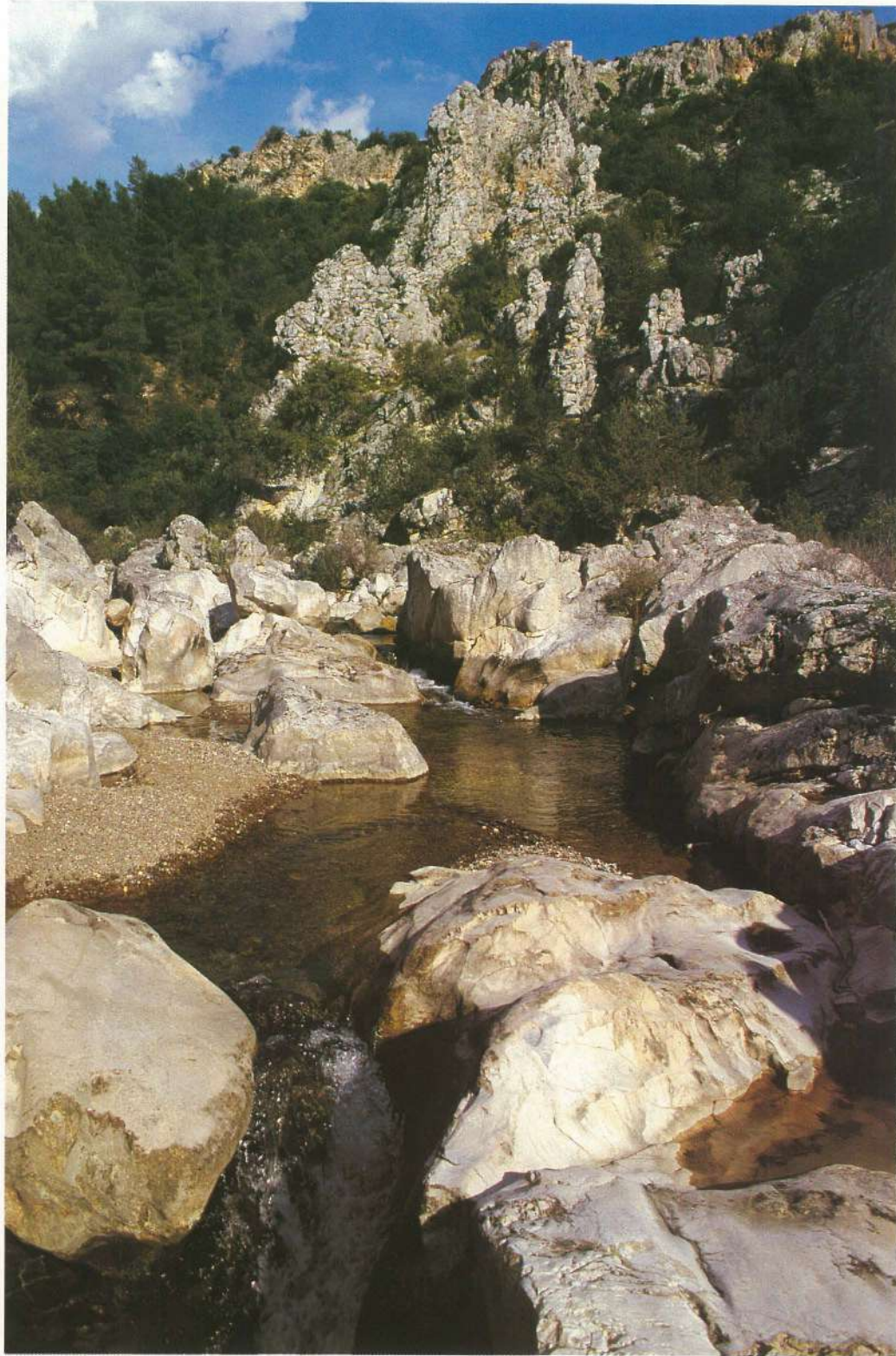
Η Μονή Αυγού είναι ένας **"διουπόστατος ναός"**, δίδυμος στην ουσία, όπως δίδυμος ήταν και ο τόπος της ευρύτερης περιοχής, με αφιερωμένες τις κορυφές του "Δίδυμου όρους" στον Κάστορα και στον Πολυδεύκη. Δεν είναι μακριά απ' το Ναύπλιο η Μονή, μόλις 30 χιλιόμετρα. Περνάει ο δρόμος απ' το όμορφο θαλασσινό τοπίο του κόλπου του Τολού κι ύστερα συνεχίζει ηπειρωτικά για τα Καρνεζαϊκά. Τοπίο σκληρό, ξερότοπος, **"δακρύζει"** το μάτι σαν αντικρίζει τις πληγές απ' τα λατομεία εξόρυξης μαρμάρου. Το πόδι πατάει βίαια το γκάζι, φεύγουμε σαν κυνηγημένοι. Δυόμιση χιλιόμετρα μετά τα Καρνεζαϊκά στρίβουμε δεξιά για το εικονο-

στάσι της Μονής του Αυγού. Μικρός κατηφορικός χωματόδρομος κι είμαστε ξαφνικά στον... παράδεισο. Ένα φαράγγι κατάφυτο με πεύκα ξανοίγεται μπροστά μας κι ένα μικρό ποταμάκι, **ο Ράδος**, το διασχίζει.

Υψώνουμε με αγαλλίαση το βλέμμα μας στον ουρανό κι εκεί, απέναντί μας, τα μάτια αιχμαλωτίζονται απ' τον κάθετο βράχο της Μονής του Αυγού. Τραχύς και απότομος ορθώνεται μπροστά μας, ένας **"άλλος κόσμος"** βγαλμένος απ' τις σελίδες των μύθων μας περιμένει, για να δαμάσει την ψυχή και τις σκέψεις μας.

Σβήνει η μηχανή του αυτοκινήτου, βέβηλος θόρυβος μέσα στην ιερότητα του χώρου. Απομένουμε σιωπηλοί, εμείς κι οι ήχοι της φύσης, τα φλύαρα νερά του Ράδου στα πόδια μας, τα τιτιβίσματα των πουλιών ολόγυρά μας.

Πιάνει απρόθυμα ο Βαγγέλης την φωτογραφική του μηχανή και ψελλίζει: *"Δεν χωρούν σε φωτογραφίες αυτά που αντικρίζω. Είναι πολύ ταπεινά τα μέσα μου για ν' αποδώσουν αυτή την μεγαλοπρέπεια"*.

Μικρές λιμνούλες και καταράχτες σχηματίζει ο ποταμός Ράδος στο πέρασμά του, δίνοντας μια εικόνα εξωτικού τοπίου για την περιοχή.

Εναρμονισμένη με το φυσικό χώρο η τρίπυτη μονή του Αυγού. Αριστερά της Μονής βρίσκονται τα σπήλαια όπου κατέφευγαν οι Μοναχοί για να προσενηθούν

-Και να φαντασθείς, πως είμαστε δυο βήματα απ' την ασφαλτο, συμπληρώνω. Αυτή την ασφαλτο που όλοι διαβαίνουμε βιαστικοί και αδιάφοροι.

Εγκαταλείπουμε το αυτοκίνητο σ' ένα πλάτωμα του δρόμου και, απελευθερωμένοι από την εξάρτησή του, ξεχυνόμαστε κατά μήκος της κοίτης του Ράδου. Είναι ξεχασμένη χαρά να νοιώθουμε τα πόδια μας να πατάνε πάνω σε κατάλευκους βράχους, "γλυμμένους", ποιος ξέρει πόσα χρόνια τώρα, απ' τα νερά του ποταμού.

Λίγα μέτρα πιο νότια μια δεύτερη έκπληξη μας περιμένει.

Μικρές λιμνούλες με καταρράκτες μοιάζουν να καλούν τις μούσες του Απόλλωνα και τις νεράιδες των παραμυθιών για να μοιραστούν τη δροσιά και την φρεσκάδα τους. Μικροί γυρίνοι και βατράχια στήνουν μέσα κι έξω απ' το νερό τους δικούς τους Αριστοφανικούς χορούς κι είν' τα κοάσματά τους σαρκασμός για τον λεγόμενο πολιτισμό μας. Τελειώνω το τσιγάρο μου και το σβήνω στο χώμα της αμόλυπτης φύσης. Κι ύστερα νιώθω σαν να καρφώνονται πάνω μου δεκάδες ματάκια από πουλιά, έντομα, βατράχια. Ντροπιασμένος σκύβω και μαζεύω την σβησμένη γόπια, την χώνω βαθειά στην τσέπη του παντελονιού μου.

Μια ηλιαχτίδα καθρεφτίζεται στην λιμνούλα του καταρράχτη. Γεμίζει η γη του Ασκληπιού και του Απόλλωνα με θεϊκό φως και η ψυχή μας με απέραντη γαλήνη.

Γυρίζουμε στο αυτοκίνητο, μπαίνουμε στο πευκοδάσος κι αρχίζουμε να σκαρφαλώνουμε προς την "**Μονή Αυγού**". Πεντακόσια μέτρα πιο ψηλά φτάνουμε στο "φρύδι" του γκρεμού.

Όλα αλλάζουν εδώ πάνω. Χάνεται η τρυφερή ποταμίσια ομορφιά, το τοπίο της κορυφής λιτό και άδεντρο, προσφέρει ολόγυρα στα μάτια μας μια θέα που μας αποζημιώνει. Στ' ανατολικά τα βουνά της Επιδαύρου και χαμηλά κατά τη δύση η ανοιχτή αγκαλιά του κόλπου του Τολού δέχεται μέσα της τα ευεργετικά νερά του Ράδου.

Ένα ελαφρύ αεράκι διαπερνά τους λιγοστούς θάμνους, μας ψιθυρίζει με λόγια μυστικά την ιστορία της Μονής και του τοπίου. Ήξερα τη Μονή από παλιά, από το 1990. Ήταν τότε, που με ενέργειες της

"**Πρωτοβουλίας Δημοτών Ναυπλίου**", μιας πραγματικά ανεξάρτητης κίνησης πολιτών, ασκήθηκαν πιέσεις για την αναστήλωσή της. Πάντα όμως μ' έκαίγε η περιέργεια αν προϋπήρχε αρχαίος ναός στη θέση του μοναστηριού. Οι αρχαιολόγοι έτειναν να αποκλείσουν αυτή την εκδοχή γιατί έλειπαν περιγραφές και ευρήματα. Κανείς όμως δεν μπορούσε να δώσει πειστική απάντηση για τον κίονα ιωνικού ρυθμού, που χώριζε την εκκλησία της μονής στα δύο.

Περνάμε δίπλα απ' τις παλιές δεξαμενές νερού της Μονής, αφήνουμε πίσω μας κτίρια ερειπωμένα. Το παλιό τείχος που προφύλασσε κάποτε τη Μονή από ανεπιθύμητους επισκέπτες κείτεται κι αυτό κατεστραμμένο.

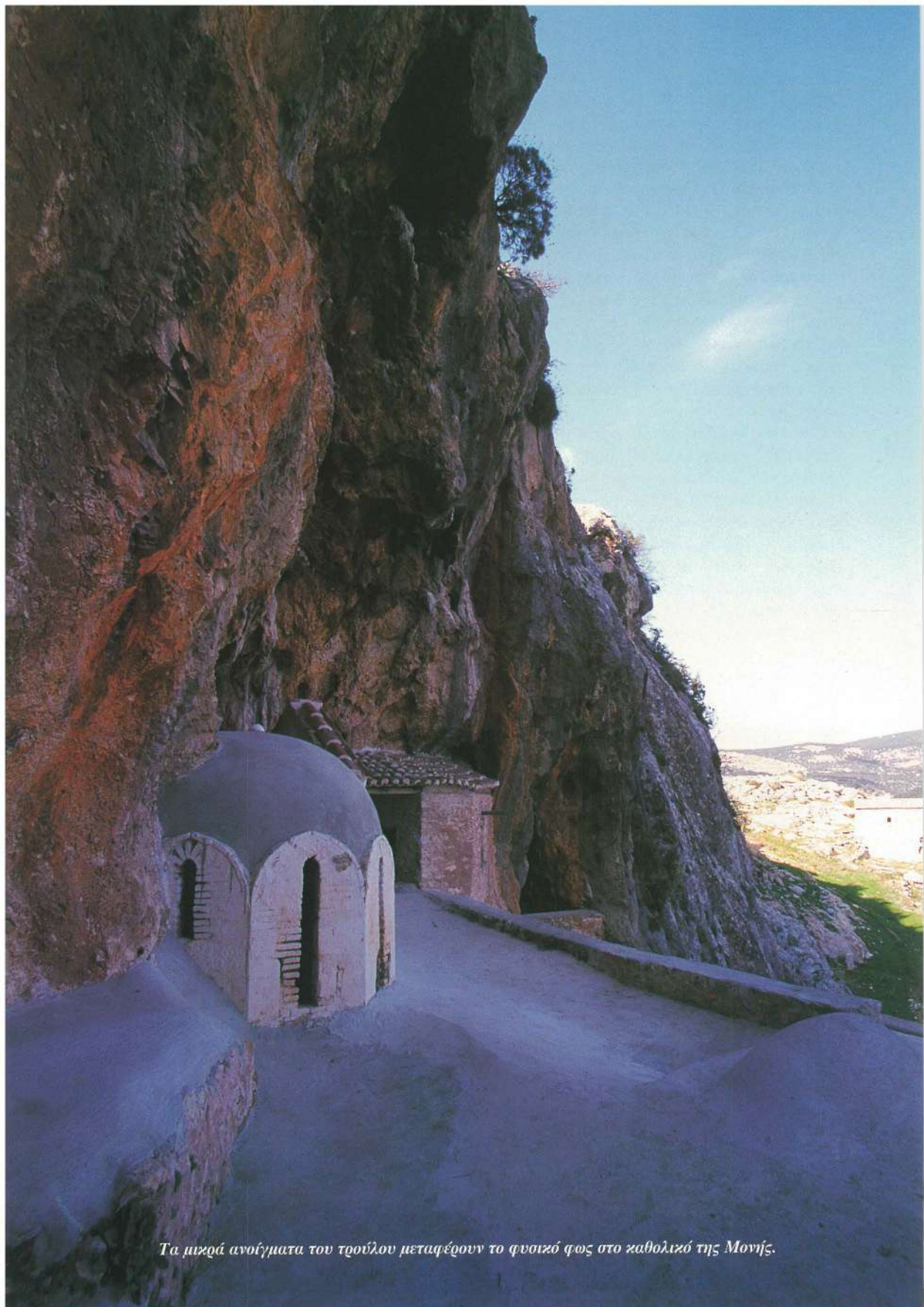
Να όμως και μια πνοή καινούργιας ζωής. Είν' ένα κτίριο πρόσφατα επιδιορθωμένο, που προορίζεται να χρησιμεύσει ως ξενώνας και καταφύγιο επισκεπτών.

Μια στριγγιά κραυγή διαπερνά την ησυχία. Στο χείλος του γκρεμού ένα κοράκι μας καλωσορίζει. Κατάμαυρο και μεγαλόπρεπο, δεν δείχνει να φοβάται από την παρουσία μας. Ίσως να' να "**Θεοσημεία**", σκέφτομαι κι αφήνω το νου να ανατρέξει στις "**Μεταμορφώσεις**" του Οβιδίου, τότε που ο Απόλλωνας στο ταξίδι για την Αίγυπτο είχε πάρει τη μορφή του κορακιού.

Κατευθυνόμαστε προς την εσωτερική πύλη της αυλής. Το κύριο κτίσμα της Μονής είναι υπόσκαφτο στο βράχο. Αποτελείται από το ισόγειο, δυο ορόφους με κελιά και το Καθολικό της Μονής, που είναι αφιερωμένο σε δύο Αγίους. Το δυσπρόστατο αυτό Καθολικό χωρίζεται σε δύο τμήματα με το μοναδικό αρχαίο εύρημα, μια κολώνα ιωνικού ρυθμού που συγκρατεί τον βράχο.

Το νότιο τμήμα του Καθολικού είναι αφιερωμένο στον **Άγιο Δημήτριο τον Μυροβλήτη** και είναι διαμορφωμένο εξ ολοκλήρου μέσα στον βράχο. Το δίλοβο άνοιγμα που στηρίζεται στην ιωνική κολώνα, χωρίζει το νότιο τμήμα από το βόρειο, που είναι αφιερωμένο στους **Αγίους Θεοδώρους**.

Σύμφωνα με τον οδηγό της Κοινότητας Διδύμων στην οποία ανήκει η Μονή, οι δυσπρόστατοι ναοί ήταν κάτι που εσυνηθίζετο στα χρόνια της Ενετοκρατίας, τον 16ο αιώνα.

Τα μικρά ανοίγματα του τρούλου μεταφέρουν το φυσικό φως στο καθολικό της Μονής.

Οι τοιχογραφίες του βορείου τμήματος ανάγουν την ιστορική του προέλευση στον 17ο αιώνα. Οι μορφές των Αγίων, καπνισμένες απ' την πολύχρονη χρήση των κεριών, αφήνουν ωστόσο να διαφανεί ο πλούτος των εικονογραφήσεων της Μονής. Ήταν ζωντανή και ακμαία η Μονή μέχρι το 1833. Τότε όμως ο βασιλιάς Όθωνας εξέδωσε διάταγμα, με το οποίο επέβαλε την κατάργηση των μοναστηριών που φιλοξενούσαν λιγότερους από 6 μοναχούς. Έτσι στις 7 Οκτωβρίου του 1833 η Μονή εγκαταλείφθηκε από τους μοναχούς της, παρά την καλή οικονομική της κατάσταση (την εποχή εκείνη είχε ετήσιο εισόδημα 5,000 δραχμών).

Ενδεικτικές του πλούτου και της έκτασης της Μονής Αυγού είναι οι πληροφορίες που διασώθηκαν σ' ένα έγγραφο του προνοητή Grimani από τις 30/8/1696. Το έγγραφο αυτό που έφερε στο φως της δημοσιότητας ο κ. Ντόκος το 1976, αναφέρει: "Έχει η Μονή εκκλησία του Αγίου Δημητρίου και παρεκκλήσιον μικρό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Χριστού. Είναι το μοναστήριον όλον ένας πύργος τρίπατος, έχει κελιά οκτώ,

έχει και σπίτια τρία, την τράπεζον και το μαγειρίον και καιλαρηκόν. Έξω από τον πύργον έχει ολίγη αυλήν, έχει και σπίτια τέσσερα και άλλα δύο έξω εις το αλώνι δια τα ζώα.

Ολίγον έξω του μοναστηρίου έως μίλια δύο έχει ένα χωράφι μεγάλο ονομαζόμενον Μαλαυρήα. Κάτωθεν του μοναστηρίου εις τον ποταμόν έχει νερόμυλον και ένα χωράφι ενός ζευγαρίου, με ολίγα ελεόδενδρα 200... την πέρα μεριά του μοναστηρίου εις το βουνόν, ονομαζόμενον Σαμουλά είναι το νερόν του μοναστηρίου..." (σ.σ. έχει διατηρηθεί η ορθογραφία του αρχικού κειμένου).

Σε πινάκιο του 1820 από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους πληροφορούμαστε, ότι η Μονή διέθετε την εποχή εκείνη 8 καλογήρους και πολλά κοπέλια που διέμεναν στα 20 δωμάτια της Μονής.

Ο οχυρωματικός χαρακτήρας της Μονής της επέτρεψε να χρησιμεύσει σε καταφύγιο Κλεφτών στα χρόνια του αγώνα κατά των Τούρκων. Αυτή η συμμετοχή της Μονής στην επανάσταση της στοίχισε την πυρπόλησή της από τον Ιμπραήμ τον Ιούνιο του 1825.

Ένα λιτό ξύλινο τέμπλο χωρίζει το ιερό από τον κύριο ναό.

Η Ιερά Μονή Αγίου και τα ερείπια του παλαιού τείχους που προφύλασσε κάποτε την Μονή από τους ανεπιθύμητους επισκέπτες

Έτσι ολοκληρώθηκε η καταστροφή των ιερών κειμηλίων, που είχαν διασωθεί από την δεύτερη επιδρομή των Αλαβανών στα 1779.

Γεμίζει ο χώρος απ' τους καπνούς του λιβανιού κι οι σκέψεις πετούν σε εικόνες λεηλασίας και εμπρησμών. Αφήνουμε τα δωμάτια και το Καθολικό της Μονής, κατευθυνόμαστε ανατολικά στις μικρές σπηλιές των βράχων. Στον τοίχο της σπηλιάς διακρίνονται ακόμα οι αγιογραφίες της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος.

Την εικόνα αυτή την θεωρούσαν οι πιστοί θαυματουργή, έτσι φρόντιζαν σε κάθε επίσκεψή τους να κολλούν στην επιφάνεια του "φρέσκου" νομίσματα και τάματα.

Το αποτέλεσμα αυτής της λατρείας ήταν να πάθουν οι αγιογραφίες μεγαλύτερες καταστροφές απ' αυτές που επέφεραν ο χρόνος και οι επιδρομείς.

Η Σπηλιά της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος ανάγεται κατά τον Γ. Σωτηρίου στον 11ο αιώνα. Αριστερότερα υπάρχουν κι άλλα σπήλαια, που χρησίμευσαν ως ησυχαστήρια και συχνά ως κοιμητήρια των μοναχών. Είναι δύσκολη η ανάβαση ως εκεί πάνω, η θέα

όμως μέσα από την καρδιά του βουνού κάνει το έξω φως να φαντάζει γαλήνιο και αιώνιο. Από το σκοτάδι της ψυχής στο φως της θείας φώτισης.

Διαβαίνουμε ξανά την πύλη της Μονής γεμάτοι συναισθήματα, αμίλητοι.

Μια τελευταία ματιά πίσω μας κι ύστερα συνεχίζουμε προς το αυτοκίνητο.

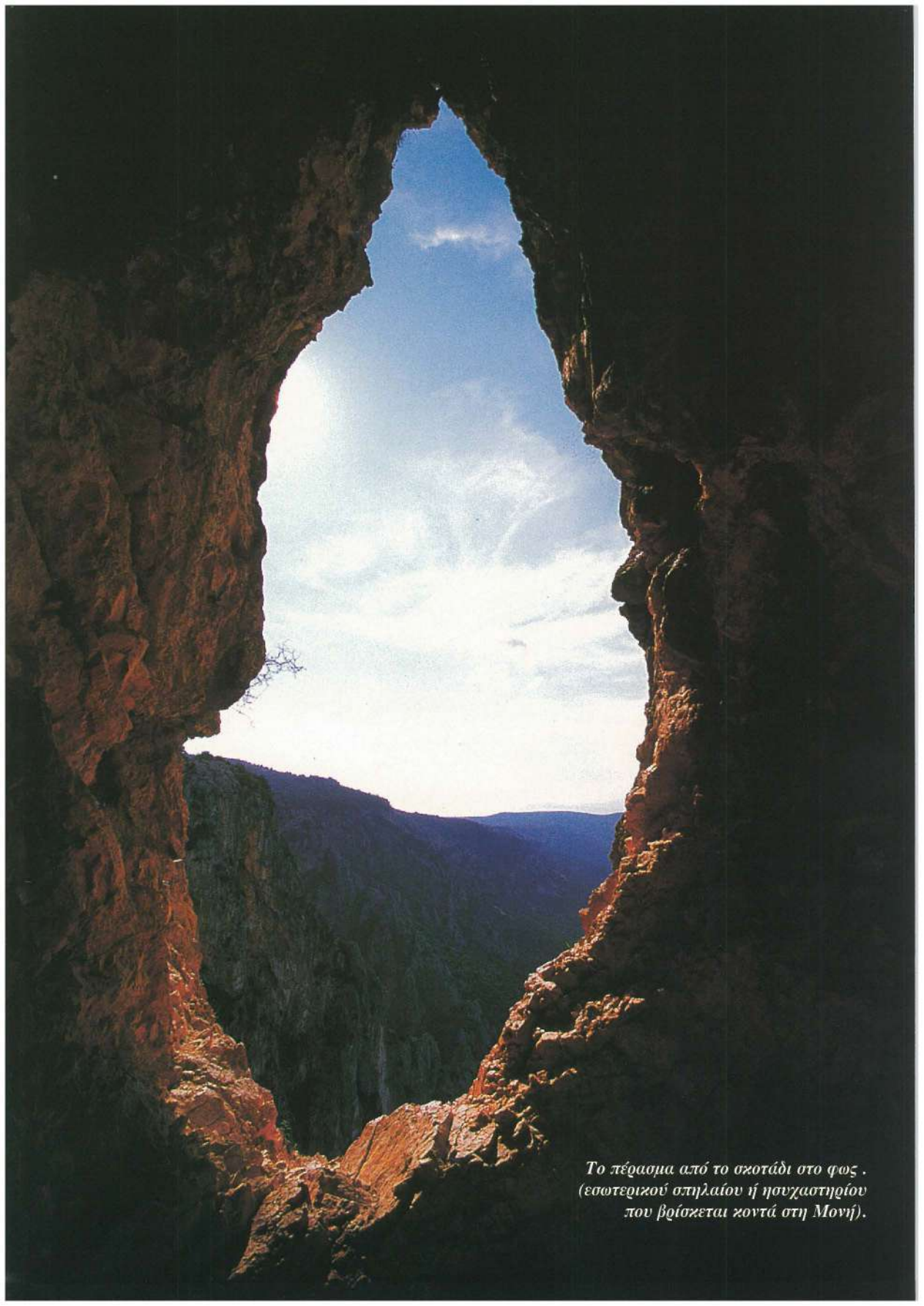
Επιλέγουμε έναν κακοτράχαλο χωματόδρομο σαν να θέλουμε να παρατείνουμε τον χρόνο επιστροφής μας στον πολιτισμό. Μερικά χιλιόμετρα πιο πέρα φθάνουμε στο μικρό χωριό Πελεή.

Ο χρόνος μοιάζει να 'χει σταματήσει εδώ. Οι κτηνοτροφικές απασχολήσεις των λιγοστών κατοίκων του χωριού μας φέρνουν τουλάχιστον έναν αιώνα πίσω. Μερικές καλύβες από πουρνάρια και ξερόκλαδα θυμίζουν τις σκίτες των αρχαίων ποιμένων του Ασκληπιού.

Μπροστά μας όμως ήδη αρχίζει να κάνει την εμφάνισή του ο πολιτισμός. Ένα χιλιόμετρο μετά την Πελεή μας περιμένει η άσφαλτος του επαρχιακού δρόμου Λυγουριού - Κρανιδίου.

Ο Άγιος Γεώργιος ξεπροβάλλει κάτω από τα Βράχια του Μικρού Σπηλαιού. Η παράδοση θέλει από εκεί να ξεκινούν οι υλόγειες στοές που φτάνουν μέσα στο χωριό.

*Το πέρασμα από το σκοτάδι στο φως .
(εσωτερικού σπηλαίου ή ηονγαστηρίου
που βρίσκεται κοντά στη Μονή).*